

СТАНОВИЩЕ

от

Проф. Диана Кръстева Иванова, дмн
Софийски Университет „Св. Климент Охридски“ - София

Относно: Защита на дисертационен труд на *Иванка Атанасова Стоянова*, докторант в редовна форма на обучение на тема „Управление на кардиологичната грижа при коморбидни пациенти с остър миокарден инфаркт“ за придобиване на ОНС „Доктор“ в област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.4. Обществено здраве и докторска програма „Управление на здравните грижи“

Със заповед № Р-109-475/18.12.2024 г. на Ректора на Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ - Варна на основание Протокол № 236/11.12.2024 г. на ФС на Факултет „Обществено здравеопазване“ при МУ – Варна, съм определена като външен член на Научно жури да изготвя становище по процедура за придобиване на ОНС „Доктор“ с кандидат Иванка Атанасова Стоянова.

Настоящото становище е изготвено съгласно Закона за развитието на Академичния състав в Република България (ЗРАС), Правилника за прилагане на ЗРАС (ПРЗРАС) и Правилника за развитието на академичния състав в Медицински университет - Варна.

Кратки данни за кариерното развитие и квалификации на докторанта

Иванка Стоянова е родена на 15.02.1989 г. През 2013 г. завършва МУ – Варна ОКС „Бакалавър“ специалност „Медицинска сестра“. През 2015 г. придобива магистърска степен от МУ – Варна със специалност - Управление на здравните грижи. В периода 2021 – 2024 г. е зачислена за докторант в редовна форма на обучение специалност „Управление на здравните грижи“. В периода 2009 – 2013 г. работи като стажант медицинска сестра в Медицински университет – Варна. От 2013 г. до 2021 г. работи като медицинска сестра в УМБАЛ „Света Марина гр. Варна в „Първа Кардиологична Клиника“. От 2021 г. до момента работи като Заместник старша медицинска сестра в УМБАЛ „Света Марина гр. Варна в „Първа Кардиологична Клиника“.

Обща характеристика на дисертационния труд

Дисертационният труд разработен от Иванка Атанасова Стоянова е с обем и във вид, отговарящ на изискванията на Закона за развитие на академичния състав и Правилника за развитие на академичния състав на Медицински Университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна. Съдържа 240 стандартни страници, и е структуриран в пет глави: глава първа – литературен обзор – актуалност и теоретични основи; глава втора – цел, задачи, материал и методика на проучването; глава трета – резултати и обсъждане; глава четвърта – Коморбидни пациенти с ОМИ – предизвикателства и възможности в сестринската практика; глава пета – изводи, предложения и приноси.

Разработеният дисертационен труд е опаклен с 18 таблици, 35 графики и 8 приложения. Цитирани са 247 литературни източници.

Дисертационния труд е обсъден и предложен за защита на катедрен съвет на Катедра „Здравни грижи“ при МУ „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна на 05.12.2024 г.

Актуалността на дисертационния труд се базира на непрекъснато нарастващият брой на пациенти с остър миокарден инфаркт и множеството съпътстващи заболявания. Това поставя високи изисквания пред системата на здравеопазване и значимостта на ролята на медицинските сестри в управлението на грижите при коморбидни пациенти с ОМИ. Повишеното внимание към качествено управлението на кардиологичната грижа за тези пациенти е от основно значение за подобряване на терапевтичните резултати и намаляване на рисковете от повторни сърдечни инциденти. Разработването на адаптирани сестрински интервенции при пациенти с остър миокарден инфаркт, би разширило подхода в управлението на грижите при коморбидни пациенти. Мултидисциплинарният подход, който включва лекари, медицински сестри, рехабилитатори и социални работници, е критичен за осигуряването на цялостни и висококачествени грижи. Оптимизирането на кардиологичната грижа, с оглед на постигането на най-добри клинични резултати е подход за повишаване на удовлетвореността на пациентите и намаляване на тежестта на сърдечно-съдовите заболявания върху здравната система.

Оценка на литературния обзор

Написан върху 59 страници, обзорът показва добрата литературна осведоменост на докторантката по въпросите за кардиологичната грижа при коморбидни пациенти с остър миокарден инфаркт.

Подробно е описано значението на Сърдечно-съдовите заболявания в контекста на коморбидностите, основните рискови фактори и механизми на развитие на ОМИ. Особено внимание е отделено на специфичните коморбидни състояния, предизвикателствата в кардиологичната грижа при коморбидни пациенти с остър миокарден инфаркт и кардиологичната грижа при тези пациенти. Съвременната медицинска практика все по-често разглежда коморбидността като често срещан феномен, което подчертава необходимостта от повишена осведоменост и усъвършенстване на клиничните насоки за лечение на пациенти с множество съпътстващи заболявания. Пациентите с ОМИ често имат допълнителни хронични заболявания, известни като коморбидности, които значително усложняват лечението и възстановяването им. Около половината от пациентите с ОМИ имат поне едно допълнително хронично заболяване, което значително усложнява лечението и възстановяването им след инцидента. Особено важно е, че различните коморбидни състояния могат да взаимодействат и да усилят патологичните ефекти върху сърдечно-съдовата система. Кардиологичната грижа при тези пациенти е комплексен процес, който изисква мултидисциплинарен подход и внимателно планиране на терапията. В съвременната медицинска практика коморбидността е особено значима, тъй като засяга клиничната картина, лечението и прогнозата на кардиологичните заболявания. Наличието на множество коморбидности усложнява както диагностицирането, така и лечението на кардиологичните заболявания. Пациенти с

коморбидности имат повишен риск от сърдечно-съдови събития, което се дължи на взаимното влияние между отделните заболявания. Медицинските сестри участват активно в грижата за пациенти с ОМИ, особено при наличие на съпътстващи заболявания. Тези пациенти имат специфични пужди, свързани с комплексното управление на болестните процеси и повишените рискове от усложнения. Сестринските грижи включват някои основни роли и отговорности, които допринасят за по-лесното и плавно преминаване през подобни състояния за пациента и за мултидисциплинарния екип. Медицинската сестра е необходимо да притежава умения за оценка на ранните признаци на ОМИ. Това изисква активен мониторинг на пациента и редовно оценяване на неговото състояние. Оценката е от изключително значение, тъй като именно тя дава насоки за евентуални превенции.

Представеният литературен обзор е тематично фокусиран, логически построен върху сериозни източници. Със своето самостоятелно значение, с много добра основа за изграждане на адекватна методология на собственото проучване. С така представения обзор докторантката изпълнява изискването за ОНС „Доктор“ - да умее да ползва и анализира научна литература и на нейна основа да формулира изследователски цели.

Оценка на цел, задачи, методика и организация на проучването

Целта на разработения дисертационен труд е да се проучат и анализират основните сестрински дейности и тяхната роля в управлението на кардиологичната грижа при коморбидни пациенти с остър миокарден инфаркт, с цел разработване на ефективни подходи за подобряване на качеството, координацията и индивидуализацията на сестринските грижи, насочени към оптимизиране на резултатите и прогнозата на пациентите. Целта е ясно и точно дефинирана, отговаряща на темата и съдържанието на самостоятелните изследвания. За постигане на така формулираната цел докторантката е определила седем задачи, които детайлизират стъпките за проучване на проблема.

- да се направи теоретичен анализ на български и чуждестранни база данни за дейностите и грижи при коморбидни пациенти с остър миокарден инфаркт.
- да се изследват демографските, социалните и медицинските характеристики на пациентите с ОМИ и съпътстващи заболявания, с цел определяне на тяхната специфика и потребности от здравни грижи.
- да се изследват факторите, свързани с начина на живот, които влияят върху здравословното състояние на пациентите със сърдечно-съдови заболявания.
- да се идентифицират и оценят основните рискови фактори и клинични особености, които определят тежестта и прогнозата на сърдечното състояние при коморбидни пациенти с ОМИ.
- да се анализират съществуващите подходи и стратегии за лечение и грижа за коморбидни пациенти с ОМИ в болнична и извънболнична обстановка.
- да се изследва ролята на сестринската оценка, интервенции и мониторинг върху качеството на живот и здравните резултати на пациентите.
- да се изготви интегрирана рамка, включваща ключови принципи, методи и стратегии за оптимално управление на кардиологичната грижа, насочена към подобряване на здравните резултати и качеството на живот на пациентите.

Представени са четири хипотези, които отразяват задълбочените познания и практически опит на докторантката. Те са изработени, отчитайки предизвикателствата в управлението на кардиологичната грижа, както и необходимостта от оптимизация на сестринските дейности, насочени към подобряване на състоянието и прогнозата на пациентите.

Предмет на настоящото изследване е ролята на сестринските дейности в мултидисциплинарния екип, тяхното планиране, координация и въздействие върху ефективността на лечението, качеството на грижите и дългосрочната прогноза на пациентите.

В зависимост от предмета на изследователската дейност, дисертационният труд включва два основни компонента на научното изследване: теоретично изследване и емпирично изследване.

Обект на изследването са:

- Нормативни документи, регламентиращи дейностите на медицинските сестри;
- Литературни/електронни източници, относно добри практики, организация на сестрински дейности и грижи при коморбидни пациенти с ОМИ;
- Процеси на управление на кардиологичната грижа - подходи за планиране и оптимизация на сестринските дейности; оценка на качеството и координацията на медицинските грижи;
- Медицински сестри, участващи в грижите за пациенти с ОМИ;
- Пациенти с ОМИ и съпътстващи заболявания;
- Взаимодействието между медицинските сестри, лекари и други специалисти при организация и координация на грижите за пациенти с коморбидност.

За теоретичното проучване е приложен систематичен анализ на практиките за управление на кардиологичната грижа при коморбидни пациенти с ОМИ. Информация е извлечена на база формулирани критерии за включване и изключване. Оценка на качеството на източниците е направена въз основа на: методология на изследването; представяне на резултатите; приложимост на заключенията.

За емпиричното проучване е приложен метод за събиране на информация дълбочинно интервю за получаване на подробни и задълбочени данни, относно личните преживявания, нагласи, възприятия и мнения на коморбидни пациенти с ОМИ. Пациентите са избрани, чрез целенасочена подборна извадка, като е осигурено разнообразие по отношение на възраст, пол, социално-икономически статус и вид на съпътстващите заболявания. Това позволява по-дълбокото разбиране на индивидуалните преживявания на пациентите и техните възприятия относно лечението и грижите, които получават.

Участниците в настоящото проучване са 30 подбрани на добровolen принцип, при предварително формирани критерии.

Включени са и 223 медицински специалисти от градовете Варна, Шумен, Добрич, Бургас, Русе и Силистра, разпределени в две групи - 125 медицински сестри, старши и главни сестри, както и специалисти от Ангиографски сектор, оказващи дейности и грижи в интензивни кардиологични отделения, в които се хоспитализират коморбидни пациенти с ОМИ и 98 лекари, провеждащи кардиологично лечение при коморбидни пациенти в интензивни кардиологични отделения, някои от които и специалисти в Ангиографски сектор.

Интервюта са проведени от м. април 2023 г. до м. декември 2023 г.

Методи на проучването:

Социологически методи - Дълбочинно интервю; Фокус групи; Наблюдение; Анкетен метод.

Статистически методи – Описателна статистика; Корелационен анализ; Регресионен анализ; Дисперсионният анализ.

Оценка на резултатите и приносите

Резултатите са представени и обсъдени съобразно изследваните обекти. Като обща характеристика на представянето на резултатите трябва да се отбележи прецизността при прилагане на методите, умело търсене на причинно-следствените връзки, приемственост между литературни данни /добри практики, поставени изследователски цели и задачи и доказване или отхвърляне на изследователските хипотези. Резултатите са представени в отлично оформени фигури и таблици, а в обсъждането им е видна логична научна мисъл.

Мултидисциплинарният подход и скипната координация намалява риска от повторни сърдечни инциденти и подобрява клиничните резултати при коморбидни пациенти с остър миокарден инфаркт. Липсата на ясни правила за комуникация между медицинските специалисти затруднява осигуряването на качествени грижи, а въвеждането на Чек-лист за грижа ще спомогне за оптимизиране на клиничния процес, намалявайки пропуските в предоставянето на сестринските интервенции. Наличните придружаващи заболявания при пациентите с остър миокарден инфаркт изискват индивидуални алгоритми за управление. Въвеждането на стандартизирани протоколи за управление на ОМИ при коморбидни пациенти, определено намалява времето за документация и подобрява координираността на грижите. Медицинските сестри с дългогодишен опит показват по-добра адаптация към динамичната среда в кардиологията. Специализираните обучения за управление на коморбидни пациенти повишават компетентността на медицинските сестри в интерпретация на диагностични данни.

Формулираните изводи са представени синтетично, на основата на анализирания данни и резултати.

Приносите на дисертационния труд са теоретико-познавателен и с приложно-практически характер.

Представения *автореферат* отразява съществените елементи на проучването и отговаря на техническите изисквания.

Представена е една статия по темата на дисертацията.

Заклучение:

Дисертационният труд на Иванка Атанасова Стоянова е актуален, задълбочен и представлява научен продукт с висока стойност, новаторски по замисъл и характер, изпълнен по съвременни правила, доставящ богата нова информация, със значими теоретико-познавателни и приложно-практически приноси. Напълно отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за приложението му, както и на Правилника за развитие на академичния състав в Медицински Университет – Варна. Безспорно с личното участие на

докторантката, което доказва нейната подготовка и способност да извършва качествена изследователска работа. Резултатите от дисертационния труд имат многопластов характер и съдържат потенциал и идеи за бъдещи изследвания и многофункционални приложения.

В заключение, давам положителна оценка на представения дисертационен труд, и убедително препоръчвам на членовете на Научното жури да присъдят образователна и научна степен „Доктор“ на Иванка Атанасова Стоянова в област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.4. Обществено здраве и докторска програма „Управление на здравните грижи“.

20.02.2025 г.

Изготвил становището:
/Проф. Диана Иванова, дмн/

Заличено на основание чл. 5,
§1, б. „В“ от Регламент (ЕС)
2016/679